

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 stycznia 2022 r.

Pozycja 19

POSTANOWIENIE

z dnia 26 lutego 2020 r.

Sygn. akt Ts 23/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.B. w sprawie zgodności:

art. 118 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.) w związku z art. 88 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.) w zakresie, w jakim „uniemożliwia ustanowienie w toku toczącego się postępowania karnego nowego pełnomocnika z urzędu w miejsce pełnomocnika dotychczas ustanowionego, a to pomimo istnienia okoliczności, które uzasadniałyby zmianę [tego] pełnomocnika z urzędu” z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 5 lutego 2019 r. (data nadania) A.B. (dalej: skarżący), wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Zarządzeniem z 6 lutego 2018 r. (sygn. akt [...]) upoważniony sędzia Wydziału II Karnego Sądu Rejonowego w Ż. (dalej: Sąd Rejonowy), działając na podstawie zarządzenia Prezesa Sądu Rejonowego w Ż. z 29 października 2003 r. (nr [...]), z wniosku Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Ż., wyznaczył dla skarżącego (pokrzywdzonego) obrońcę z urzędu do sporządzenia subsydiarnego aktu oskarżenia.

Wnioskiem z 15 lutego 2018 r. skarżący – z uwagi na brak zaufania do reprezentującego go pełnomocnika – zażądał jego zmiany. Postanowieniem z 26 lutego 2018 r. (sygn. akt jw.) Sąd Rejonowy nie uwzględnił wniosku, stwierdziwszy, że zmierza on jedynie do przedłużenia postępowania.

W toku postępowania poprzedzającego złożenie analizowanej skargi konstytucyjnej, skarżący kilkakrotnie występował o zmianę obrońcy z urzędu. Zarządzeniem z 24 sierpnia 2018 r. (sygn. akt jw.) Sąd Rejonowy po raz kolejny odmówił uwzględnienia jego żądania.

Rozstrzygnięcie to, wskazane przez skarżącego jako orzeczenie ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, zostało mu doręczone 3 września 2018 r.

Wnioskiem z 7 września 2018 r. skarżący wystąpił do Sądu Rejonowego o ustanowienie pełnomocnika do sporządzenia skargi konstytucyjnej, w związku z zarządzeniem tego sądu z 24 sierpnia 2018 r. Postanowieniem z 8 października 2018 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy ustanowił dla skarżącego radcę prawnego z urzędu, którego pismem z 14 listopada 2018 r. (znak: [...]) wyznaczyła Okręgowa Izba Radców Prawnych w K. Pismo to doręczono pełnomocnikowi skarżącego 19 listopada 2018 r.

Zarządzeniem z 22 października 2019 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 6 listopada 2019 r.), sędzia Trybunału Konstytucyjnego wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi przez wskazanie dat: a) doręczenia skarżącemu zarządzenia Sądu Rejonowego z 24 sierpnia 2018 r. (sygn. akt [...]), b) wystąpienia z wnioskiem, o którym mowa w art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393).

W piśmie procesowym z 12 listopada 2019 r. (data nadania), pełnomocnik skarżącego odniósł się do zarządzenia.

Skarżący twierdzi, że zaskarżone przez niego przepisy, przez „brak regulacji kwestii związanych z możliwością zmiany pełnomocnika z urzędu”, w sytuacji utraty do niego zaufania, „rażąco” ograniczyły mu prawo do sądu.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, braki formalne nie zostały usunięte w terminie lub jest oczywiście bezzasadna.

Jak stanowi art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w u.o.t.p. TK, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

W myśl art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

Trybunał zauważa, że w sprawie, w związku z którą została wniesiona skarga konstytucyjna, wniosek skarżącego o zmianę pełnomocnika wyznaczonego z urzędu został oddalony przez Sąd Rejonowy w Ż. Wydział II Karny postanowieniem z 26 lutego 2018 r. (sygn. akt [...]). Orzeczenie to jest niezaskarżalne, wyczerpuje więc drogę prawną, o której mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK. A zatem to ono ostatecznie ukształtowało sytuację prawną skarżącego, w związku z którą wiążą się stawiane przez niego zarzuty. Co więcej, to od daty doręczenia tego postanowienia, nie zaś – co przyjął skarżący – zarządzenia z 24 sierpnia 2018 r., rozpoczął się bieg terminu wniesienia skargi konstytucyjnej. Skarżący złożył skargę konstytucyjną dopiero 5 lutego 2019 r., a więc przekroczył termin określony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK.

Wskazana okoliczność jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Niezależnie od powyższego Trybunał odniósł się do zarzutów sformułowanych w skardze.

Skarżący twierdzi, że zaskarżone przez niego przepisy są niezgodne z art. 45 ust. 1 Konstytucji, ponieważ uniemożliwiły mu zmianę pełnomocnika z urzędu. Co innego wynika jednak z treści uzasadnienia postanowienia Sądu Rejonowego z 26 lutego 2018 r. Zdaniem sądu, wprowadzie art. 118 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.), stosowany w postępowaniu karnym w związku z art. 88 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.) stanowi, że to adwokat lub radca prawny może wnosić o zwolnienie z obowiązku zastępowania strony w procesie, to jednak z uwagi na odmienny tryb wyznaczania pełnomocników w postępowaniu karnym, przepis ten ma zastosowanie także w wypadku wniosków składanych przez takie osoby, jak skarżący. Z uzasadnienia postanowienia Sądu Rejonowego z 26 lutego 2018 r. wynika, że przyczyną oddalenia wniosku skarżącego było nieuzasadnienie powodów zmiany pełnomocnika, nie zaś uchybienie legislacyjne.

Mając powyższe na względzie, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.